

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ВЧИТЕЛІВ І
ДІТЕЙ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Рівне – 2024

Рекомендовано до друку рішенням
Навчально-методичної комісії педагогічного факультету
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30 січня 2024 року)

Рецензенти:

Білавич Г. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Комар О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях: навчально-методичний посібник / автори-укладачі: **О. Б. Петренко, І. Ф. Петренко** Рівне: РДГУ, 2024. 176 с.

У навчально-методичному посібнику представлені навчальні матеріали, методичні розробки практичних занять, завдання з курсу «Технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях». Практичний посібник адресований здобувачам вищої освіти, викладачам закладів вищої освіти, педагогам, психологам, соціальним працівникам, які працюють з учнями молодшого шкільного віку.

©Петренко О. Б., 2024

©Петренко І. Ф., 2024

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Робоча програма з дисципліни «Технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях».....	6
Змістовий модуль 1. Кризові ситуації, стрес, травма, ПТСР. Психолого-педагогічна підтримка вчителів і дітей	28
Практичне заняття № 1. Психолого-педагогічна підтримка вчителів і дітей у кризових ситуаціях.....	28
Практичне заняття № 2. Екстремальні впливи на психіку: стрес, травма, ПТСР.....	31
Практичне заняття № 3. Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайних ситуацій.....	33
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні технології підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях.....	36
Практичне заняття № 4. Педагоги як основна доросла підтримка для дитини. Особливості спілкування з дітьми під час війни.....	36
Практичне заняття № 5. Резилієнс як здатність справлятися з важкими ситуаціями.....	42
Практичне заняття № 6. Психолого-педагогічні технології підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях.....	47
Практичне заняття № 7. Банк технологій психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях.....	52
Короткий виклад основної інформації з курсу.....	56
Питання гарантованого рівня знань.....	170
Список рекомендованої літератури.....	172

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях» призначена для здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 013 Початкова освіта Рівненського державного гуманітарного університету.

Підготовка майбутніх учителів початкових класів до впровадження технологій психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях передбачає оволодіння ними як теоретичними, так і прикладними аспектами технологічного підходу, сприяє формуванню відповідних компетентностей, вибору й володінню ефективними інструментами подолання стресу і способами адаптації до кризових умов.

Метою курсу є підготовка майбутніх учителів початкової школи до надання психолого-педагогічної підтримки вчителям і дітям, ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними технологіями такої підтримки, усвідомлення специфіки кожної з існуючих технологій, обґрунтування доцільності вибору тієї чи іншої технології, оволодіння компетентностями застосовувати відповідні технології та уміннями оцінити ефективність їх реалізації в умовах війни й повоєнного періоду.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними технологіями психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях;
- сформувати усвідомлення специфіки кожної з існуючих технологій, обґрунтування доцільності вибору тієї чи іншої технології;
- забезпечити оволодіння компетентностями застосовувати відповідні технології;
- сформувати уміння оцінювати здобувачами вищої освіти ефективність реалізації відповідних технологій в умовах війни й повоєнного періоду.

У межах курсу передбачені як традиційні лекційні й практичні заняття, так і виконання практичних вправ і методик, відпрацювання відповідних технік. По закінченні семестру здобувачі здають залік. Основна увага на заліку приділяється володінню майбутніми учителями уміннями обирати й використовувати технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях, обґрунтувати доцільність вибору тієї чи іншої технології.

У навчально-методичному посібнику представлені робоча програма, навчальні матеріали, методичні розробки практичних занять з курсу «Технології психолого-педагогічної підтримки вчителів і дітей у кризових ситуаціях», питання гарантованого рівня знань, рекомендована література.

Практичний посібник адресований здобувачам вищої освіти, викладачам ЗВО, педагогам, психологам, соціальним педагогам, які працюють з учнями молодшого шкільного віку.

Навчальне видання

Навчально-методичний посібник

**ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
ВЧИТЕЛІВ І ДІТЕЙ У КРИЗОВИХ
СИТУАЦІЯХ**

**Автори-укладачі:
Петренко О. Б., Петренко І. Ф.**

Комп'ютерний набір та верстка: Бабяр А. А.

Підписано до друку: 30.01.2024
Тираж 100 прим.

Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ,
Україна, 33000,
м. Рівне, Пластова, 29
Тел. (0362) 63-33-34